

Сучасне суспільство потребує фахівців з чітким логічним мисленням, ґрунтовними математичними знаннями, вміннями бачити і реалізовувати можливості, приймати інноваційні управлінські рішення, вміннями використовувати базові інформаційно-комунікаційні технології тощо. У зв'язку з цим підготовка кваліфікованих фахівців, здатних до компетентної й ефективної діяльності у будь-якій сфері на рівні європейських і світових стандартів, можлива за умови посилення ролі самостійної навчальної діяльності студентів [1], зокрема наукової роботи.

Самостійна робота розглядається як форма організації індивідуального вивчення студентами будь-яких дисциплін, яке передбачає самостійне опрацювання лекцій, роботу на практичних та лабораторних заняттях, виконання індивідуальних завдань (рефератів, розрахунково-графічних робіт, курсових робіт, пошук наукових джерел).

Сьогодні важливо забезпечити застосування інноваційних форм та методів навчання, що перетворює студентів в активних учасників навчального процесу, сприяє відповідальній підготовці до занять, розвитку умінь застосовувати набуті практичні навички для розв'язання завдань прикладного змісту [1]. При цьому важливою умовою ефективною реалізації самостійної роботи студентів у процесі навчання є гуманізація відносин між викладачами та студентами, що характеризується: повагою до особистості студента; довірою; прийняттям його особистісних цілей, запитів, інтересів; створенням сприятливих умов для самовираження, самоствердження особистості студента, його особистісного та професійного саморозвитку.

Проте особливу увагу слід приділити науково-дослідній діяльності студентів, яка дозволяє найповніше проявити їх індивідуальність, здібності, готовність до самореалізації тощо. Науково-дослідна діяльність студентів вищого навчального закладу може здійснюватися в таких напрямках: науково-дослідна робота як складова навчального процесу, що входить до календарно-тематичних та навчальних планів, навчальних програм і є обов'язковою для всіх студентів; науково-дослідна робота, що здійснюється поза навчальним процесом у студентських наукових гуртках, індивідуальна або колективна робота при виконанні наукових досліджень в рамках вітчизняних або міжнародних проєктів, грантів; науково-організаційні заходи (конференції, конкурси, круглі столи тощо) [3].

Таким чином, науково-дослідна робота студентів є важливим чинником підвищення ефективної професійної підготовки майбутніх фахівців. Тому однією з головних задач викладачів є інформування про проведення наукових заходів, можливості публікації у наукових виданнях (у тому числі фахових), а також забезпечення зацікавленості та мотивації студентів щодо активної участі у науковому житті.

Перелік посилань:

1. Романчук Н. Організація самостійної роботи студентів у процесі викладання математичних дисциплін у вищих технічних закладах освіти / Н. Романчук // Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. педагогічні науки. – 2016. – № 2(53), травень. – С. 144-148.

2. Волкова Н.І. Полікультурна освіта у професійній підготовці майбутніх економістів / Н.І. Волкова // Педагогічний процес: теорія і практика: збірник наукових праць. – 2015. – № 1-2 (46-47). – С. 33-38.

3. Дембіцька С.В. Організація науково-дослідної роботи студентів в процесі вивчення дисципліни «Охорона праці» / С.В. Дембіцька, О.В. Кобилянський // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – 2015. – № 21. – С. 191-194.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

В.А. Красноовець, канд. екон. наук, доцент

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Перспектива входження України до Європейського союзу зобов'язує всі рівні національної освіти швидко реагувати на нові виклики часу:

- глобалізацію (відкритість соціально-економічного простору, конкуренція на ринку праці);
- демографічну кризу (зменшення людських ресурсів, що зумовлює оптимальне використання освітнього і виробничого потенціалу населення);
- інновації в науково-технічній сфері (інформаційно-комунікативні технології, нанотехнології, біотехнології тощо);
- мобільність людських ресурсів, швидкість і частоту комунікацій людей у різних сферах, які змінюють інформаційно-освітній простір країни

Ці чинники вимагають визначення концептуальних довгострокових стратегій розвитку та вдосконалення вищої освіти, системоутворюючою складовою яких є ідея неперервного навчання, оскільки процес формування професійних якостей та здібностей повинен відбуватися неперервно упродовж життя [1, с. 89].

Втім, основні положення та вміння до подібного навчання, яке надалі триватиме впродовж всього життя, є вміння до правильного організування процесу навчання взагалі. Саме такі навички має проявляти сучасний студент при опануванні засад самостійної роботи впродовж навчання у вищому навчальному закладі. І одним з таких базових предметів для студентів є дисципліна «Основи наукових досліджень». Робочими планами підготовки студентів економічних спеціальностей дана дисципліна передбачена до викладання на 1 курсу і є базовою, фундаментальною та загальною у аспекті підготовки до проведення наукових досліджень студентами як впродовж періоду навчання у ВНЗ, так і в подальшому житті.

Організуючи самостійну роботу студентів (як за даною дисципліною, так і в цілому) варто розрізняти досить тотожні на перший погляд, але принципово різні за значенням поняття: самостійна робота та самостійна діяльність [2, с. 76]. Самостійна робота являє собою автономну діяльність студентів, яка виконується під керівництвом та контролем викладача та формує у них такі риси характеру як самостійність, відповідальність та ініціативність. Така робота передбачає виконання студентами окремих видів робіт, що передбачено робочою програмою вивчення курсу. З дисципліни «Основи наукових досліджень» це, наприклад, підготовка окремих питань, висвітлення яких не було винесено на лекційне заняття, підготовка повідомлень та рефератів на задані теми, виконання індивідуальних робіт з пошуку та підбору літературних джерел за обраною темою.

В той час як самостійна діяльність передбачає такого роду організовану діяльність, що передбачає не чітко прописані робочою програмою види робіт, але такі, що забезпечать дитині додаткові знання більш широкого характеру та масиву інформації. Такого характеру завдання мотивують студента до самостійного опрацювання з огляду на їх змістовність та високий інтерес, як правило, з боку студентів. Прикладами такого роду задач може бути завдання прочитати одну з книг з переліку, запропонованого викладачем (Білл Брайсон «Коротка історія майже всього на світі», Річард Докінз «Егоїстичний ген», Олександр Марков «Еволюція людини» та інші). У форматі науково-популярної літератури студенти поринають у цікавий світ науки та досліджень про що вони, можливо, й не пізнали б без мотивації з боку викладача.

Таким чином, головною метою викладацької діяльності має бути спонукання та мотивація до обох змістовних форм самостійної роботи студентів впродовж всього періоду їх навчання.

Перелік посилань:

1. Коновал О. А. *Теоретико-методологічні підходи до організації самостійної роботи студентів* / О. А. Коновал, Т. І. Туркот // *Педагогічний альманах*. – 2013. – Вип. 19. – С. 88-95. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2013_19_16.
2. Котова А. В. *Принципи організації самостійної роботи студентів та вимоги до її проведення* / А. В. Котова, Р. Л. Туренко // *ScienceRise. Педагогічна освіта*. – 2015. – № 10(5). – С. 75-77. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2015_10\(5\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2015_10(5)_17).

УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ

О.В. Кудрявцева, канд. екон. наук, доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Вища школа відрізняється від середньої спеціалізацією, методикою навчальної роботи і ступенем самостійності учнів. Викладач лише організовує пізнавальну діяльність студентів. Студент сам здійснює пізнання. Самостійна робота завершує завдання всіх видів навчальної роботи. Ніякі знання, не підкріплені самостійною діяльністю, не можуть стати справжнім надбанням людини. Крім того, самостійна робота має виховне значення: вона формує самостійність не тільки як сукупність умінь і навичок, але й як рису характеру, яка відіграє суттєву роль в структурі особистості сучасного фахівця вищої кваліфікації.

Сформовані освітні форми навчальної діяльності студентів у вузі – лекції, практичні, лабораторні заняття – обумовлюють форми самостійної роботи і види домашніх завдань. Система контролю також закладає основи для її орієнтації.

На лекції викладач рекомендує студентам літературу і роз'яснює методи роботи з підручником і першоджерелами. В цьому плані особливі можливості представляють вступні та установчі лек-